

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Соціально-демографічна статистика

Шифр та назва спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування	Інститут ННІ соціально-гуманітарних технологій
Освітня програма Цифрове врядування	Кафедра Соціології і публічного управління (305)
Рівень освіти Бакалавр	Тип дисципліни Загальна підготовка, Обов'язкова
Семестр 2	Мова викладання Українська

Викладачі, розробники

Григор'єва Світлана Василівна

svitlana.grygoryeva@khpі.edu.ua

Старший викладач кафедри соціології і публічного управління (НТУ «ХПІ»)

Авторка понад 50 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідна лекторка з курсів: «Основи демографії», «Соціологія культури», «Соціологія споживання», «Риторика», «Соціальна статистика», «Якісні методи в соціологічних дослідженнях».

Детальніше про викладача на сайті кафедри:

<https://web.kpi.kharkov.ua/sp/professors-ko-vikladats-kij-sklad/>

Загальна інформація

Анотація

У результаті вивчення дисципліни «Соціально-демографічна статистика» студенти повинні засвоїти систему статистичних показників, яка використовується для характеристики та аналізу соціальних явищ та процесів, можливості статистичних методів спостереження, зведення та групування статистичних даних, методи аналізу конкретних явищ і процесів суспільного життя, призначення соціологічних досліджень. історію виникнення та розвитку різних методів збору даних в статистичних дослідженнях; логіку причинних зв'язків.

Мета та цілі дисципліни

формування уявлень про засади вивчення масових явищ та соціальних процесів; вивчення методів розробки та аналізу основних статистичних показників та вміння використовувати у професійній діяльності основні засоби обробки та аналізу статистичних даних.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації.. Підсумковий контроль – залік

Компетентності

ЗК 8 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 9 Здатність впроваджувати інноваційні технології

СК 11 Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

СК 16 Здатність до системного впровадження цифрових технологій в публічній сфері.

Результати навчання

РН 1 Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства

РН 10 Уміти користуватися системою електронного документообігу.

РН 11 Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

РН 16 Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: "Соціологія".

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Під час проведення лекційних занять з навчальної дисципліни передбачено застосування таких методів навчання: пояснювально-ілюстративний метод (демонстрація на екрані слайдів презентацій, візуалізації навчального матеріалу); метод проблемного викладення; частково-пошуковий, або евристичний метод (лекції за окремими темами викладаються в проблемній формі). Під час проведення семінарських занять застосовується: репродуктивний метод (засвоєння базових понять курсу); частково-пошуковий, або евристичний метод (під час підготовки індивідуальних проєктів); дослідницький метод (студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть дослідження, виміри та виконують інші пошукові дії для створення презентації на задану тему). Семінарські заняття можуть бути побудовані у формі дискусії.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Соціально-демографічна статистика як наука.

Поняття соціально-демографічної статистики та її взаємозв'язок з іншими науками. Предмет і об'єкт дослідження в соціально-демографічній статистиці. Основні завдання та методи збору інформації в соціально-демографічній статистиці.

Тема 2. Населення як об'єкт соціальної статистики.

Соціальна статистика населення. Чисельність і рух населення. Соціально-демографічна структура населення.

Тема 3. Статистика розселення населення та навколишнього середовища.

Адміністративно територіальне розселення населення. Завдання статистики навколишнього середовища. Статистика водних ресурсів. Статистика стану атмосферного повітря. Статистика земельних ресурсів.

Тема 4. Доходи населення.

Види і склад доходів населення. Показники доходів. Соціально-економічна диференціація населення. Вплив військового стану та військових дій на доходи населення та їх структуру.

Тема 5. Статистика споживання.

Поняття споживчого комплексу. Поняття «споживча корзина» та перелічите основні види споживчих корзин, що використовують при вивченні рівня життя населення. Показники грошових доходів населення і їх споживчої можливості.

Тема 6. Рівень життя населення.

Зміст категорії „Рівень життя”. Системи статистичних показників рівня життя. Інтегральні показники рівня життя населення. Зміни рівня життя населення в період військових дій.

Тема 7. Статистика зайнятості населення.

Джерела інформації й основні поняття статистики зайнятості населення. Показники економічної активності та зайнятості населення. Вплив військових дій на структуру зайнятості населення.

Тема 8. Статистика безробіття, умов праці і трудових конфліктів.

Статистичний аналіз безробіття. Статистичний аналіз умов праці і трудових конфліктів.

Теми практичних занять

Тема 1. Соціально-демографічна статистика як наука.

Об’єкт і предмет соціально-демографічної статистики як науки. Що спільного та в чому відмінність між демографією та соціальною статистикою? Взаємодія соціально-демографічної статистики з іншими науками.

Тема 2. Населення як об’єкт соціальної статистики.

Статистичне поняття населення. Основні види руху населення та їх вимір: природний, механічний (міграція) та соціальний рухи. Їх основні показники. Статистична структура населення України. Фактори зміни чисельності населення України.

Тема 3. Статистика розселення населення та навколишнього середовища.

Адміністративно-територіальне розселення населення в Україні. Фактори і показники розселення населення. Основні показники дослідження навколишнього середовища. Статистичний вимір та статистика водних ресурсів та їх. Статистичний вимір стану атмосферного повітря. Статистичний вимір земельних ресурсів.

Тема 4. Доходи населення.

Вивчення доходів населення в соціальній статистиці. Основні показники доходів населення. Структура населення України за рівнем доходів: показники та вимір. Вплив російсько-української війни на доходи різних прошарків населення.

Тема 5. Статистика споживання.

Доходи населення та їх статистичне вивчення. Види доходів. Показники статистики доходів населення. Моделі споживання населенням товарів і послуг. Зміна структури споживання під впливом російсько-української війни.

Тема 6. Рівень життя населення.

Розкрийте основні завдання статистики життєвого рівня населення. Як проводиться вибіркоче обстеження умов життя населення? Які Вам відомі джерела інформації про життєвий рівень населення?

Тема 7. Статистика зайнятості населення.

Які основні завдання статистики зайнятості та безробіття вам відомі? Охарактеризуйте основні показники статистики зайнятості. Характеристика поняття робочого часу. Що розуміють під продуктивністю праці? Трудомісткістю праці? Впливом російсько-української війни на структуру зайнятості населення.

Тема 8. Статистика безробіття, умов праці і трудових конфліктів.

Безробіття: поняття та різновиди. Вимір рівня безробіття. Методи подолання безробіття в сучасному світі. Аналіз умов праці в статистиці. Поняття та основні види трудових конфліктів.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального завдання у вигляді рефератів та представлення їх як презентацій за двома темами курсу, які студент вільно обирає з числа тем, які пропонуються або узгоджує з викладачем ініціативну тематику. Студент здійснює бібліографічний пошук, складає план презентації або ставить питання, на які треба отримати аргументовану відповідь,

опанувавши джерела за темою, студент розкриває зміст питань та представляє виконану роботу на семінарі. Обсяг презентації – 16-25 слайдів, текст доповіді – 4-6 стандартних сторінок. Основний зміст презентації доповідається у вільній формі на семінарському занятті, і студент отримує оцінку (20 балів), що додаються до загального рейтингу

Література та навчальні матеріали

Основна література:

1. Костецький Я.І. Соціальна статистика: Навчальний посібник / Я.І. Костецький – Тернопіль: Економічна думка, 2017. – 302 с. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/459/1.pdf>
2. Стеценко С.Г. Демографічна статистика: підручник. / С.Г. Стеценко – К.: „Вища школа”, 2017. – 463 с. <https://sociology.knu.ua/uk/tags/demografiya>
3. Підгорний А.З., Самоєнкова О.В., Ольвінська Ю.О., Вітковська К.В. Соціально-демографічна статистика: Підручник // За заг. ред. канд. екон. наук, професора А.З. Підгорного. – Одеса: ФОП Гуляєва В.М., 2016. – 424 с. <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/.pdf>
4. Хмелюк А.В. Конспект лекцій з дисципліни “соціальна статистика” / А.В. Хмелюк – Кам’янське, 2020. – 155 с. <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/36/7-36-kl99.pdf>

Додаткова література:

1. Закон України «Про державну статистику // Статистика України. – 2000. - № 4. – С.99-108.
Закон України «Про Всесоюзний перепис населення. // Статистика України. – 2001. - № 1. – С.80-88.
2. Концептуальні основи статистичного моніторингу /За ред.. М.В.Пугачової. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2003. – 343 с.
3. Методологічні положення зі статистики / Держкомстат України. – К.: ЗАТ «Август», 2002. – Вип. 1. – 552 с.
4. Удосконалення законодавства України у галузі статистики / Підгот. Ю.М. Остапчук. – К.: ІВД Держкомстату України, 2002. – 764 с.
5. Удотова Л.Ф. Соціальна статистика: Підручник. - К.: КНЕУ, 2012.
Всеукраїнський перепис населення: Методологія та організація: Навч. посібник. – К.: Держкомстат України, 2001. – 336 с.
6. Біженці та внутрішньо переміщені особи України на шляхах війни: кроки незламності: монографія / (В.І. Подшивалкіна, Н. В. Коваліско та ін.) за ред. М. В. Бірюкової. 2023. 440 с.
7. Геллер В.Б. Статистика ринку житла: Навч. посібник. – К.: Ін-т статистики, обліку та аудиту Держкомстату України, 2000. – 190 с.
8. Єріна А.М., Мазуренко О.К., Кальян З.О. Економічна статистика: Практикум. – К.: КССОБ, 2002. – 232 с.
9. Arthur Cropley Statistics in the social sciences: Notes for absolute beginners
<https://www.researchgate.net/profile/Arthur-Cropley>
10. Захожий В.Б., Калина А.В. Статистика труда и занятости: Учеб.-метод. пособие. К.: МАУП, 2000. - 79 с.
11. Столяров Г.С., Вороненко Ю.В., Голубчиков М.В. Статистика охорони здоров'я: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. Диск. – К.: КНЕУ, 2000. – 200 с.
12. Міграція населення України у 2002 році: Державний комітет статистики України. – К., 2003. – 155 с.
13. Парфенова Н.О. Міжнародні статистичні класифікації України: впровадження і використання. – К.: Основи, 2000. – 351 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (20%) та поточного оцінювання (80%).

Залік: тестові завдання за темами курсу.

Поточне оцінювання: 2 онлайн тести за модулями (20%), індивідуальні завдання/проекти (презентації) (20%) та тестові завдання по кожному практичному заняттю (40%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри

28.06.24

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Діна ТЕРЕЩЕНКО

28.06.24